

Posudek diplomové práce Martyiny Němečkové Nácvik slohových útvarů publicistického stylu na SŠ

Svou dynamičností a živostí patří publicistický styl jako učivo tradičně k nejatraktivnějším oblastem slohového didaktického systému na střední škole. Autorka již v Úvodu správně odůvodňuje význam této učební látky a nastiňuje žákovské kompetence z ní vyplývající.

Práce je logicky strukturována. Na výklady z teorie stylistiky, zaujímající přibližně čtvrtinu práce, navazuje stejně obsáhlá kapitola věnovaná otázkám slohového vyučování na střední škole. Poté následuje část praktická, jejímž jádrem je analýza studentských slohových prací, konkrétně fejetonů, a to na základě 110četného vzorku studentů gymnázií v Domažlicích a Tachově. Jednotlivé kapitoly jak v teoretické, tak praktické části mají promyšlený sled, kompozice je dobře zvládnuta. Není pouze zřejmé, do jaké míry se v kapitole „Publicistický funkční styl“ jedná o parafráze pasáží z odborné literatury. Totéž platí o kapitole „Problematika slohového vyučování na střední škole“ (s.22). Patrně nedopatřením následuje po kapitole 2.2 kapitola očíslovaná 2.4, nikoli 2.3.

Aby mohl být splněn cíl práce vyplývající z jejího tématu, je provedena velmi důkladná analýza středoškolských učebnic českého jazyka z hlediska zastoupenosti útvarů publicistické stylové oblasti. Autorka si zde všímá rovněž druhů přítomných slohových cvičení i ukázek reprezentativních textů. Lze plně souhlasit s autorčinými osobními názory na současnou výuku týkající se publicistických slohových útvarů, prezentovanými v kratší samostatné podkapitole (2.6).

Výsledky výzkumu vycházejícího nejen z rozboru žákovských komunikátů, ale i z šetření na základě dotazníků zadaných vyučujícím gymnázií a středního odborného učiliště umožnily diplomantce zodpovědět mnohé otázky korespondující se třemi stanovenými hypotézami. Při analýze žákovských prací autorka prokazuje smysl pro koncepčnost – svědčí o tom jednak promyšlený výběr kritérií pro tento rozbor, jednak systematicky provedená klasifikace příkladů stylových jazykových prostředků excerpovaných z textů fejetonů.

Přínosná je kapitola obsahující soubor metodicky nápaditých vyučovacích aktivit. Autorka zde prokazuje bohatou invenci, citlivý didaktický nadhled a schopnost vytvářet kreativní úkoly, nepochybně úspěšně využitelné ve školní praxi. I proto je škoda, že jich zde najdeme pouze šest. Lze se rovněž ztotožnit s diplomantčím doporučením věnovat ve škole zvýšenou pozornost televizní a rozhlasové publicistice, průběžně pracovat s novinovými články a neulpívat pouze na učebnicích.

Práci, která má velmi dobrou úroveň, lze vytknout několik nedostatků systémového charakteru. V rámci rozboru slohových prací žáků autorka chybně pokládá užití *i* za *é* ve slově *oblíct* za jev morfologický – jde však o hláskovou variantu (jiné by bylo *obléct* – *obléci*). Na s.57 (5.odst.) najdeme lingvisticky nesprávný komentář užití slovesných tvarů v textech respondentů – citují: „Nesprávné tvary sloves způsobené vložením chybné koncovky či přípony nejsou ve fejetonech obvyklé...“ Jako doklady tohoto tvrzení jsou zde přítom prezentovány tvary „dojídávali jsme“ či „opětoval jsem“. Za poněkud nadnesenou lze pokládat formulaci, že „poměrně vysokou jazykovou úroveň komunikátů dokazuje frekventované užití genitivů a genitivních vazeb (s.56 uprostřed). Slovesné tvary v 1.os. pl. indik. prez. (*spotřebujem, vezmem a přesvědčujem se* – s.57, 2.odst.) diplomantka nesprávně pokládá za obecněčeské.

Autorčin jazykový projev je vyzrálý, kultivovaný, respektující normu odborného stylu – pouze v užití terminologie se ojediněle vyskytují určité nepřesnosti: na s.4, 2.ř. 3.odst. je uvedeno, že publicistika je „útvár stylistiky“, na s.57 (předposl. odst.) je užito označení „podřadné“ a „souřadné spojky“ (namísto „podřadicí“ a „souřadicí“). Připomeňme ještě několik jazykových neobratností či nepřesností, např. na s.4 (3.odst.), na s.7, poslední ř. („specifických jazykových a vyjadřovacích prostředků“), na s.26, 10.ř. zdola („napsat útvár“),

časté užívání zájmena „jaký“ namísto „který“ („jakým publicistickým útvarům se autoři věnovali...“), nevhodné užívání tvarů opisného pasíva u nedokonavých sloves – *bude vycházeno* (s.45 uprostřed), ...*(útvary) jsou vyučovány* (s.46, 4.ř. zdola), *je usilováno* (s.9) aj. Patrně nedopatřením je užito adverbium „účelně“ místo „účelově“ (s.43).

Z pravopisných nedostatků, které nejsou v práci příliš časté, poukážme na chyby v interpunkci, kdy buď čárka chybí (s.8, 3.odst., 4.ř.; s.20, 1.a 2.ř. zdola; s.23, 2.ř; s.44, 7.ř. zdola; s.57, 3.ř.zdola), nebo je v textu naopak nadbytečná (s.47, 3.ř.; s.49, 5.ř. zdola).

Domnívám se, že diplomovou práci lze přes uvedené nedostatky doporučit k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň: **velmi dobře**.

PhDr. Zdeněk Suda, CSc.
vedoucí diplomové práce

Rokycany 16. 8. 2012